

Sygn. akt: I 1 C 1489/19 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny Sekcja d/s rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym
w składzie następującym:

Przewodniczący; SSR Ewa Kokowska-Kuternoga

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Izabela Pisarska

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2019 r. w Gdyni

sprawy z powództwa G. C., A. Z., A. G.

przeciwko I. S.

o zapłatę

I zasądza od pozwanej I. S. solidarnie na rzecz powodów: G. C., A. Z., A. G. kwotę 1665,90 zł (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt pięć 90/100 złotych) z umownymi odsetkami w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie od dnia 30.8.2018r. do dnia zapłaty ;

II oddala powództwo w pozostałej części;

III zasądza od pozwanej I. S. solidarnie na rzecz powodów: G. C., A. Z., A. G. kwotę 528,84 zł (pięćset dwadzieścia osiem 84/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym przeciwko I. S., powód: G. C., A. Z., A. G., domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 3205,90 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie od dnia 30.8.2018r, a nadto obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki pieniężnej , zawartej w dniu 11 maja 2017r z D. spółką zoo . Na mocy tej umowy D. spółka zoo zobowiązał się udzielić pozwanemu pożyczki pieniężnej w kwocie 3540 zł, a pozwany zobowiązał się zwrócić pożyczkę zgodnie z terminem określonym umową tj. w 24-ech miesięcy wraz z odsetkami umownymi i prowizją. Powód wskazał też, że zadłużenie pozwanego z tytułu umowy pożyczki na dzień wniesienia pozwu wynosi 3205,90 zł oraz podał, że na kwotę tę składają się następujące należności: kwota 2924, 64 zł stanowiąca sumę niespłaconej kwoty wynikającej z umowy pożyczki; kwota 158,34 zł stanowiąca skapitalizowaną sumę odsetek umownych na dzień 27.6.2018r, kwota 52, 25 zł – niespłaconych odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconych w terminie rat pożyczki naliczonych na dzień 27.6.2018r, kwota 70, 67 zł odsetek umownych za opóźnienie od niespłaconego kapitału za okres od 28.6.2018r do 29.8.2018r, stosownie do treści art. 481 § 2 kpc. Powód wskazał, że nabył wierzytelność wobec pozwanego w drodze umowy cesji wierzytelności i podejmował próby mediacji z pozwanym poprzez wezwanie do dobrowolnej spłaty zadłużenia, lecz pozwany zadłużenia nie spłacił.

(pozew, k. 3-6v)

Postanowieniem z dnia 8.11.2018r Sąd Rejonowy w Lublinie Lublin-Zachód przekazał sprawę do Sądu Rejonowego w Gdyni

(postanowienie w sprawie VI Nc-e (...), k.7)

Pozwany , I. S., nie stawił się na rozprawę i zajął stanowiska w sprawie.

Wobec treści art. 505¹ kpc niniejsza sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 maja 2017 r. doszło do zawarcia pomiędzy D. Spółką zoo z siedzibą w T., jako pożyczkodawcą, a pozwanym, I. S. , jako klientem umowy pożyczki. W umowie ustalono, że kwota pożyczki wynosi 3540 zł oraz, że umowa obowiązuje przez okres 24-ech miesięcy. Raty miesięcznie wynoszą pierwsza- 176, 68 zł, a potem po 163, 35 zł, płatne do 25-go dnia każdego miesiąca.

W treści umowy wskazano, że pozwany zobowiązany jest zwrócić kwotę pożyczki poprzez wpłatę kapitału i odsetek, powiększonych o opłatę prowizyjną w wysokości 1540 zł, w terminie płatności określonym zgodnie z umową.

W umowie wskazano też, że roczna stopa oprocentowania jest stała i wynosi 10 % oraz że kwota odsetek za cały okres obowiązywania umowy wynosi 393, 73 zł ,jednorazowa opłata prowizyjna jest w kwocie 1540 zł, zgodnie z tabelą opłat i prowizji.

Przy założeniu wykonania przez pozwanego zobowiązania w terminach określonych w umowie całkowita kwota do zapłaty przez pozwanego została określona w umowie na sumę 3933,73 zł (w tym 1540 zł prowizji).

W par 8 umowy ustalono, że, w przypadku opóźnienia klienta w spłacie pożyczki pożyczkodawca jest uprawniony do naliczania odsetek w wysokości maksymalnych odsetek za opóźnienie / w chwili zawarcia umowy 14 % w skali roku/,podjęcia działań upominawczo-windykacyjnych zgodnie ze wskazaną w umowie kolejnością, a także do cesji wierzytelności.

dowód: umowa pożyczki, k.- 18-19v, harmonogram - k. 20,

W dniu 12.5.2017r D. Spółka zoo z siedzibą w T. sprzedała wierzytelność wobec pozwanego podmiotowi – spółce cywilnej (...), A. Z., A. G., który jest powodem w tej sprawie.

dowód: umowa spółki cywilnej, k. 17-17v, umowa cesji ,k. 21-22-, umowa przeniesienia prawa, k. 26-26v, umowa powierniczej cesji, k. 28-28v, aneks, k. 32, odpis z KRS , k. 24-25,

W zawiązku z ustaleniem przez powoda braku uregulowania zadłużenia w całości powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty kwoty w wysokości 565,79 zł – dwóch rat-, bezskutecznie

dowód: wezwanie do zapłaty , k. 33;potwierdzenie nadania, k. 34,

W zawiązku z ustaleniem przez powoda braku uregulowania zadłużenia w całości powód skierował do pozwanego wypowiedzenie umowy pożyczki

wypowiedzenie, k. 35, potwierdzenie nadania, k. 34,

Sąd zważył, co następuje:

Pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, nie złożył odpowiedzi na pozew, ani w inny sposób nie zajął stanowiska w sprawie. Zaszły więc warunki z art. 339 § 1 k.p.c. do wydania wyroku zaocznego w stosunku do

pozwanego. Jednocześnie § 2 tego przepisu wskazuje, iż w takim przypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości.

W myśl ogólnych zasad na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, zaś na pozwanym obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jego wnioski o oddalenie powództwa.

W niniejszej sprawie powód dochodząc zapłaty wskazanej w pozwie kwoty powinien był wykazać zasadność obciążenia pozwanego żadaną kwotą, charakter umowy jaka łączyła strony oraz jakie świadczenia w ramach tej umowy powinien pozwany ponosić na rzecz poprzednika prawnego powoda oraz fakt, że na niego scedowano dług pozwanej. Zdaniem Sądu to powód jako profesjonalista, od którego wymaga się staranności w wyższym stopniu, powinien ponosić wszelkie konsekwencje związane ze swoją niedokładnością, zaniedbaniem i niekonsekwencją. Mając na uwadze jedną z podstawowych zasad postępowania cywilnego, a mianowicie obowiązku udowadniania faktów i twierdzeń przez stronę wywodzącą z tychże faktów skutki prawne, określone w dyspozycji art. 6 k.c., Sąd uznał, iż to rzeczą powoda było dążyć do zgromadzenia i przedstawienia Sądowi należytego rodzaju dowodów. Wszelkie zatem zaniechania podejmowania takich działań przez powoda, jego ewentualne zaniedbania i przeoczenia, stanowią zarazem wyraz woli strony powodowej i pociągać muszą za sobą niekorzystne dla niej skutki procesowe.

Mając na uwadze powyższe należy wskazać, iż faktów, z których wywodzone jest dochodzone roszczenie powinien w zasadzie dowieść powód. Nawet brak zajęcia stanowiska przez pozwanego nie zwalnia powoda od wykazania sądowi, iż żądanie sformułowane w pozwie istnieje.

Ustalając powyższy stan faktyczny, jako wiarygodne, Sąd ocenił przedłożone przez powoda dokumenty prywatne, albowiem ich autentyczność i prawdziwość - w przeciwieństwie do ustalenia skutków z nich wynikających - nie budziła wątpliwości Sądu. W szczególności za wykazany Sąd uznał fakt zawarcia umowy pożyczki, warunki tej umowy, braku spłaty, wysłania przez powoda do pozwanego przez powoda zawiadomienia o cesji i wezwania do zapłaty pożyczki. Wszystkie te pisma zostały przez powoda przedłożone wraz odpisami potwierdzeń ich nadania w oryginale lub poświadczonymi za zgodność z oryginałem przez reprezentującego powoda radcę prawnego, którego poświadczenie ma charakter dokumentu urzędowego (art. 129 §3 kpc). Pozwany nie obalił zaś domniemania wynikającego z charakteru tego poświadczenia, iż powód rzeczywiście w tych dniach wysłał do pozwanego opisane wyżej pismo, na jego aktualny (obecnie i wówczas) adres zamieszkania.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie, jednakże wyłącznie w zakresie kwoty 1665,90 zł, na którą składała się suma wypłaconej pozwanemu, a nie spłaconej przez niego części pożyczki tj. 1638, 64 zł oraz kwoty 281,26 zł stanowiących skapitalizowaną sumę odsetek umownych naliczonych od kwoty kapitału oraz odsetek za nieterminową spłatę.

W zakresie tych należności znajdowały one oparcie w przepisach kodeksu cywilnego regulującego umowę pożyczki i świadczenia uboczne w postaci odsetek za opóźnienie (art. 720-724 kc i art. 481 §1 i 2 kc) oraz postanowieniach umowy, podlegającej szczególnemu reżimowi określone w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011, nr 126, poz. 715, ze zm). Przywołany przepis art. 720 kc stanowi bowiem, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości; zaś przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w szczególności art. 3 ust. 1 określa, że przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, a także art. 3 ust. 2 pkt 1 określający, że za umowę o kredyt konsumencki uważa się również umowę pożyczki.

W świetle tych regulacji, w ocenie Sądu, powództwo w części obejmującej niespłaconą przez pozwanego kapitału pożyczki oraz odsetek umownych od tego kapitału naliczonego pozostawało w pełni przez powoda wykazane. W tym celu przedstawił on bowiem zawartą przez pozwanego umowę pożyczki, a pozwany przyznał ten fakt.

W pozostały jednak zakresie, tj. w części obejmującej roszczenie o zapłatę kosztów prowizji w kwocie 1540 zł - powództwo pozostawało niezasadne .

W ocenie Sądu, przywołane przez powoda postanowienia umowne przewidujące te opłaty w wysokości wyżej wskazanej pozostawały regulacjami o charakterze abuzywnym, które z mocy art. 385¹ §1 i 3 kc nie wiązały pozwanego, który zawarł z pożyczkodawcą umowę jako konsument. Zgodnie bowiem z przywołanym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są zaś te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

W ocenie Sądu postanowienia umowy przewidujące możliwość obciążenia konsumenta, a więc pozwanego opłatami w wysokości 1540 zł bez wskazania w tabelach sposobu naliczania w/w prowizji - przewidziane w treści wyżej wskazanych zapisów umowy są postanowieniami umownymi indywidualnie niezgodnionymi w myśl przepisu art. 385¹ §1 kc. Postanowienia indywidualnie uzgodnione w myśl wyżej wymienionego przepisu to bowiem nie postanowienia, których treść konsument mógł negocjować lecz takie postanowienia, które rzeczywiście powstały na skutek indywidualnego uzgodnienia. Wymienione w treści art. 385³ kc niedozwolone postanowienia umowne mają wyłącznie charakter przykładowy, stanowiąc swoistą regułę interpretacyjną ułatwiającą stosowanie art. 385¹ kc.

Jednocześnie, w opinii Sądu, zastrzeżenie zawarte we wskazanych wyżej zapisach umowy przewidujące, iż pożyczkobiorca będzie zobowiązany do ponoszenia opłaty prowizji bez wskazania jak jest liczona , jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Z jednej bowiem strony opłaty te są rażąco wygórowane, gdyż ich zastrzeżenie w takiej wysokości nie ma żadnego uzasadnienia w rzeczywistej wysokości opłat ponoszonych zwykle za takie czynności. Z uwagi na powyższe regulację odnoszącą się do tych kosztów- Sąd ocenił jako prowadzącą w istocie rzeczy do zapewnienia powodowi nieuzasadnionych korzyści i naruszającą interesy ekonomiczne konsumenta w rażący sposób.

Pokreślić należy, że przedmiotowe postanowienia w sposób rażący naruszają interesy konsumentów, w szczególności te ekonomiczne związane z obowiązkiem uiszczenia znacznych i dodatkowych kosztów, które mogą prowadzić do zwiększenia istniejącego zadłużenia. Działanie legitymizowane treścią zapisu prowadzi w rezultacie do obciążenia zadłużonego klienta kolejnymi zobowiązaniami w praktyce utrudniając mu możliwość uregulowania należności wynikającej ze zobowiązania pierwotnego.

Z uwagi na powyższe w tym zakresie Sąd żądanie pozwu uznał za całkowicie nieuzasadnione. Skutkiem bowiem ustalenia przez Sąd abuzywności zapisu umowy jest brak związania nim konsumenta.

W szczególności przepisem statuującym wprost takie uprawnienie nie mógł być art. 13 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 21 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, który stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Przepis ten zobowiązuje przedsiębiorcę do precyzyjnego wskazania wysokości opłat obciążających kontrahenta, nie jest jednak możliwym, by na tej podstawie wywodzić o uprawnieniu do prowadzenia pobierania opłat prowizji w wysokości 1540 zł dla kwoty pożyczki 3540 zł.

Przedsiębiorca, decydując się na prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na udzielaniu pożyczek gotówkowych winien uwzględnić specyficzne dla niej ryzyko transakcyjne (np. ryzyko nieterminowego wykonywania zobowiązań). Stąd na dezaprobatę zasługuje działanie powoda polegające na określeniu liberalnych przesłanek weryfikacji podmiotów - jak to zostało przez niego określone "zestandardyzowanych", które mogą zostać jego kontrahentami (np. w porównaniu do wymogów stawianych przez instytucje bankowe), zaś zwiększone w związku

z tym ryzyko kompensowane jest przede wszystkim poprzez przeniesienie na konsumentów wszelkich kosztów wywołanych wykonywaniem zobowiązań. Przyjęty przez w takim układzie działalności przedsiębiorcy model skupiony jest na maksymalizacji zysku wskutek maksymalizacji ilości zawartych umów, a koszty wywołane umowami przenoszone są na konsumenta. Powyższa argumentacja uprawnia do określenia tych umów jako ryzykowne (w porównaniu do podobnych produktów bankowych), czyli takie o mniejszym prawdopodobieństwie samodzielnej spłaty i wobec takich konsumentów podejmowane są dodatkowe czynności. W ocenie Sądu obranie takiego modelu prowadzenia działalności gospodarczej, a w ślad za nim kreowanie regulacji o treści omawianej powoduje uchylenie ciążącej na przedsiębiorcy odpowiedzialności za zawierane przez niego umowy (w szczególności te o podwyższonym ryzyku nieterminowej spłaty). [...].

W konkluzji należy zważyć, że kwestionowane postanowienia pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, albowiem w sposób nierównomierny rozkładają ryzyko transakcyjne pomiędzy stronami kontraktu przenosząc wyłącznie na konsumenta dodatkowe – obok oprocentowania - koszty niewspółmiernie wysokiej prowizji do wartości pożyczki. Nie są to wszakże czynności, które pożyczkodawca podejmuje na zlecenie konsumenta, bądź w jego interesie.

Uznając więc omówione postanowienia umowne za niedozwolone i wyeliminowując je z praktyki Sąd miał na względzie, iż w sprawie niniejszej zostały łącznie spełnione wszystkie przesłanki ku temu konieczne: umowa została zawarta z konsumentem (co w niniejszej sprawie było oczywiste), kwestionowane postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym a jednocześnie postanowienia te kształtowały jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy oraz nie dotyczyły sformułowanych w sposób jednoznaczny główny świadczeń stron.

W tym miejscu podkreślić należy, iż orzecznictwo europejskie stoi na stanowisku, że Sąd powinien z urzędu uwzględnić abuzywność klauzuli umownej. W orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C- 397/11, w pkt. 27 i 28 Trybunał podniósł, że „z chwilą, w której sąd krajowy dysponuje niezbędnymi w tym celu elementami stanu prawnego i faktycznego, powinien z urzędu ocenić nieuczciwy charakter danego warunku umownego objętego zakresem zastosowania dyrektywy 93/13 EWG w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, i czyniąc tak, powinien usuwać brak równowagi istniejącej między konsumentem a przedsiębiorcą” (podobnie (...) w sprawie C 618-10 pkt. 42-44. (źródło (...) Nadto w pkt. 2 i 3 wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 maja 2013 r. (C-397/11) Trybunał ten jednoznacznie stwierdził, że :

i. artykuł 6 ust. 1 Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, ma obowiązek, po pierwsze, wyciągnięcia wszystkich konsekwencji wynikających na podstawie prawa krajowego z takiego stwierdzenia bez oczekiwania na wniosek konsumenta w tym zakresie w celu zapewnienia, iż konsument nie będzie związany takim warunkiem, oraz po drugie, oceny co do zasady na podstawie obiektywnych kryteriów, czy dana umowa może dalej istnieć bez takiego warunku.

ii. dyrektywę 93/13 należy interpretować w ten sposób, że sąd krajowy, który z urzędu stwierdza nieuczciwy charakter warunku umownego, powinien w miarę możliwości zastosować krajowe przepisy proceduralne w taki sposób, aby wyciągnąć wszystkie konsekwencje, które na podstawie prawa krajowego wynikają ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru danego warunku, w celu zapewnienia, że konsument nie będzie nim związany.

Innymi słowy Sąd krajowy powinien wykorzystać wszystkie możliwe środki, aby z urzędu uwzględnić niedozwolony charakter postanowienia umownego, nawet jeśli konsument tego aspektu nie podniósł na żadnym etapie procesu. Przy czym, co istotne w sprawie niniejszej, na aspekt ten pozwana wskazywała, wadliwie przywołując w tym zakresie - w miejsce abuzywności postanowień umownych - instytucję wyzysku.

Mając powyższe na uwadze, wobec abuzywności wyżej omówionych zapisów umownych - ponad zasądzoną w pkt. I wyroku kwotę 1665,90 zł (bo bez prowizji 1540 zł) - Sąd w pkt. II wyroku oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Orzeczenie w tym zakresie wydano z uwzględnieniem brzemienia art. 385¹ §1kc.

Fakt jedynie częściowego utrzymania się przez powoda ze zgłoszonym w pozwie roszczenia znalazł swoje odzwierciedlenie w treści rozstrzygnięcia o kosztach procesu zawartego w punkcie III wyroku. Pozwany został bowiem uznany za przegrywającego spór w 52 %. Na koszty procesu składały się koszty poniesione wyłącznie przez stronę powodową w postaci: uiszczonych opłat sądowej w kwocie 100 zł, wynagrodzenia z tytułu kosztów zastępstwa procesowego strony powodowej przez występującego w sprawie radcę prawnego, które to wynagrodzenie zostało ustalone w wysokości pojedynczej stawki minimalnej przewidzianej w przewidzianej w §2 pkt. 2 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych tj. w kwocie 900 zł, opłaty od pełnomocnictwa- 17 zł . Stosownie więc do przewidzianej w art. 98 i 108 kpc zasady rozliczania – pozwanego obciążają poniesione przez powoda koszty procesu w części przegranej tj. 52%, czyli 528, 84 zł i taka kwota została na rzecz powoda od pozwanego przez Sąd zasądzona.